

5. Кірдан О.Л. Цифрові компетентності у змісті підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти». *Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. М-во освіти і науки України; М-во культури України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Ч.1. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2019. Ч.2. С. 280. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/10803>

6. Кірдан О.Л., Кірдан О.П. Підготовка конкурентоздатного фахівця та ринок праці: виклики та перспективи освіти. *Підготовка конкурентоздатних фахівців: виклики сучасності: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф.*, Кривий Ріг, 25–26 квітня 2018 р./ за заг. ред. Л.М. Сергєєвої, Т.І. Стойчик. Кривий Ріг: КПГТЛ, 2018. том 2. С. 81-83. URL: <http://dspace.udpu.edu.ua:8181/handle/6789/9025>

7. Кірдан О.Л., Кірдан О.П. Шляхи забезпечення якості освітніх програм: змістовність відображення у публічному просторі процесу їх реалізації. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»* 08–10 квітня 2020 р. Одеса, ОНАХТ. 2020. С. 259–262. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/13276>

8. Управління закладами освіти: теорія, історія, практика: колективна монографія [Безлюдна Н.В., Бойченко В.В., Бялик О.В., Гагарін М.І. та ін.] / за заг. ред. О.Л. Кірдан. Умань : Візаві, 2020. С.261-288. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/13505>

ПРОЄКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ

Лебедик Леся Вікторівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти і соціальної роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Розглядаючи проєктивні технології у процесі професійної підготовки менеджерів зазначимо, що хоча проєктування перейшло у арсенал педагогів із технічних галузей знань (інженерія, архітектурне будівництво, машинобудування), воно має і педагогічні начала. Засновником теорії і практики «педагогічного проєктування» є А. Макаренко, який визначав виховний процес як організоване «педагогічне виробництво», в якому «добре в людині завжди доводиться проєктувати і педагог зобов'язаний це робити» [Цит. за: 5, с. 237]. Він вбачав у педагогічному проєктуванні досягнення не тільки загальної мети виховання, а й проєктування здібностей і схильностей кожного вихованця. А. Макаренко підходив до проблеми проєктування як мети виховання особистості, а об'єктом вважав людину. «Проєктування особистості як продукту виховання повинне вироблятися на підґрунті замовлення

суспільства. Це положення відразу знімає з нашого продукту ідеальні хітони. Тому у нашому проектуванні ми завжди повинні бути у високій мірі уважними та мати добру чутливість» [Цит. за: 5, с. 237–238].

У сучасних умовах для дослідження теоретичних основ проектування новітніх технологій професійної підготовки менеджерів важливим є: уточнення сутності проєктивних технологій формулювання вимог до проєктанта технологій професійної підготовки менеджерів.

У технічних науках проектування традиційно розуміється як підготовчий етап виробничої діяльності (М. Азімов, Л. Арчер, В. Гаспарський, Дж. Джонс, Я. Дитріх, П. Хілл та ін.). Воно призначене для вирішення актуальної технічної проблеми, основою є винахід; зміст проєкту визначається ціннісними орієнтаціями; у процесі проектування моделюється певний об'єкт; у підсумку проєкт придатний для масового тиражування.

Виходячи з класичних уявлень про сутність проектування, зберігаючи його ключові особливості, розглядаємо проектування у процесі професійної підготовки менеджерів як цілеспрямовану діяльність щодо створення проєкту, орієнтованого на масове використання [5, с. 237–238].

Проєкт здійснюється в навчальному процесі і спрямований на забезпечення його ефективного функціонування і розвитку. Він обумовлений потребою вирішення актуальної проблеми, має творчий характер і спирається на ціннісні орієнтації. Результатом проектування є модель об'єкта педагогічної дійсності, що має системні властивості, ґрунтується на педагогічному винаході і передбачає можливі варіанти використання [6, с. 219–222; 8, с. 20–23; 9, с. 194–197].

Нами встановлено, що діяльність викладача у процесі професійної підготовки менеджерів передбачає певне співвідношення й інтеграцію традицій і новаторства, норми і творчості. Високий професіоналізм проєктантів означає бездоганне знання апробованих методів і засобів професійної підготовки менеджерів, їх оптимальне використання, має творчий характер, передбачаючи прагнення розвивати й удосконалювати як свій власний досвід, так й інтегрований досвід інших педагогів [1, с. 295–297; 2, с. 124–126; 3, с. 377–383; 4, с. 316–320; 5, с. 238–243].

У процесі професійної підготовки менеджерів проектування відіграє винятково важливу роль, адже воно обґрунтовує і водночас реалізує процеси впровадження теоретичних розробок. Проектування потребує від проєктанта синтезу різноманітних знань: педагогічних, психологічних, філософських, соціологічних, екологічних, медичних, правових, технічних, інформаційних тощо. Це викликане колосальною відповідальністю не лише за технологічну сторону дидактичного процесу, а й за життя і психічний стан людей, що беруть участь у процесі професійної підготовки менеджерів. Якщо для

технічного проекту можна перерахувати й описати всі елементи, конструктивні вузли й умови, що забезпечують його впровадження, то для технології професійної підготовки менеджерів проробити таку роботу буває у край важко через багатофакторність педагогічного явища і індивідуальні особливості суб'єктів його реалізації. Проекти у процесі професійної підготовки менеджерів мають бути більш гнучкими порівняно з технічними і мати певний резерв для корекції окремих вузлів.

Проект професійної підготовки менеджерів може бути вироблений лише на підґрунті критичного аналізу раніше виконаних дій, діяльності та її продуктів. Він має спиратися на експериментально вивірену уяву, містити довершене дослідження реконструйованого об'єкта у тому вигляді, в якому він існує справді і зорієнтований на впровадження [5, с. 241; 10, с. 235–236].

Проектувальні професійні вміння викладача-проектанта професійної підготовки менеджерів складають вміння: визначати вихідні дані для проектування навчального процесу; формулювати поточні і кінцеві педагогічні цілі і завдання, знаходити раціональні способи їх досягнення та вирішення; здійснювати перспективне планування, правильно ставити стратегічні, тактичні, оперативні завдання і вибирати способи і методи їх вирішення; виділяти дидактичні одиниці та інформаційно-сміслові елементи навчального матеріалу, визначати їх ієрархію і послідовність вивчення; передбачати можливі результати вирішення педагогічних завдань протягом усього планованого періоду навчання; ставити перед студентами загальногрупові та індивідуальні цілі аудиторної та позааудиторної (самостійної) роботи; встановлювати оптимальний обсяг навчального матеріалу; знаходити основні опорні міжпредметні зв'язки; моделювати зміст навчального матеріалу, форми і методи викладання курсів, що читаються з урахуванням їх місця і ролі в програмі професійної підготовки менеджерів.

Викладач повинен володіти інструментальними компетенціями: вміти працювати з традиційними носіями інформації, розподіленими базами знань; бути здатним працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах; вільно володіти літературною та діловою письмовою та усною мовою, навичками публічної та наукової мови; вміти створювати і редагувати тексти професійного призначення, аналізувати логіку міркувань та висловлювань; володіти однією з іноземних мов на рівні побутового спілкування; вміти використовувати можливості комунікативних зв'язків для реалізації внутрішніх резервів партнерів у спілкуванні; бути здатним використовувати для вирішення комунікативних завдань сучасні технічні засоби; здатним і готовим проводити наукові експерименти, оцінювати результати досліджень; бути здатним аналізувати, синтезувати і критично резюмувати інформацію; здатним до професійної експлуатації сучасного обладнання та приладів у

процесі професійно-педагогічної діяльності; здатним оформляти, представляти і доповідати результати виконаної дослідницької роботи, в тім числі використовуючи навички роботи з комп'ютерною технікою тощо. Зміст цих компетенцій може бути істотно доповнено виходячи з профілю дисциплін, що викладаються [5, с. 239–243].

Проектна діяльність у професійної підготовки менеджерів є інтегральним інтелектуальним засобом, який опосередковує розгортання процесу трансформації теоретичного в практичне, минулого в майбутнє, потенційного в актуальне, природного в штучне. Головним знаряддям проектування є схеми і проекти технологій професійної підготовки менеджерів [7, с. 263–267; 9, с. 194–197; 11, с. 21–24; 12, с. 349–351].

Однак, будь-який проєкт у процесі професійної підготовки менеджерів практично завжди реалізується лише частково. Це обумовлено тим, що процеси, явища, спроектовані педагогом, можуть вийти з-під контролю через суттєвий вплив випадкових чинників. Під час реалізації проєкту професійної підготовки менеджерів можуть, наприклад, відбутися важливі події в житті означених суб'єктів освітнього процесу, які змінять їхню поведінку і вплинуть на результативність професійної підготовки менеджерів. Хоча майже неможливо точно спроектувати складні педагогічні об'єкти (наприклад, професійну підготовку менеджерів, їхній психічний розвиток, міжособистісні взаємини, процеси виховання, соціалізації, культурного становлення тощо), але це не означає, що треба відмовитися від цього. У цілому ж проєкт професійної підготовки менеджерів і його реалізація мають вирішити актуальну означену проблему, бути корисними для використання, оскільки характеризуються новизною, гнучкістю, оптимальністю, цілісністю.

Проектування професійної підготовки менеджерів буде ефективним, якщо, по-перше, вона не вимагатиме додаткових ресурсів; по-друге, її можна застосувати; по-третє, реальними будуть потенційні можливості для зниження витрат на її застосування без втрати якості роботи.

Список використаних джерел

1. Лебедик Л. В. Застосування освітнього менеджменту у професійній підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи. *Нова українська школа: траєкторія поступу*: зб. тез доповідей III Всеукр. наук.-практ. конф., 2 квітня 2021 року / за заг. ред. Л. В. Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2021. С. 295-297.

2. Лебедик Л. В. Менеджмент підготовки викладачів вищої школи. *Наукові записки* / Ред. кол.: В. В. Радул, С. П. Величко та ін. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. Вип. 141. Ч. II. С. 124-126.

3. Лебедик Л. В. Освітній менеджмент в системі педагогічної підготовки магістрів економіки. *Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. 2008. Дод. 3, Т. IV (11). С. 377-383.

4. Лебедик Л. В. Підготовка фахівців для системи спеціальної освіти на засадах педагогічного менеджменту. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (25 листоп. 2020 р.). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 316-320.

5. Лебедик Л. В. Проблеми впровадження новітніх технологій навчання. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2012. Дод. 1 до Вип. 27. Т. IV (37). С. 238-243.

6. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник. Полтава : Видавництво «АСМІ», 2020. 303 с.

7. Стрельніков В. Ю. Акселеративне навчання як умова професійного розвитку науково-педагогічних працівників. *Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 28 жовт. 2016 р. / за заг. ред. В. В. Олійника. К. : УМО НАПН України, 2016. С. 263-267.

8. Стрельніков В. Ю. До проблеми складання тезаурусу інноваційних технологій навчання. *Вісник Київського нац. ун-ту технологій та дизайну*. 2008. Т. 1. С. 20-23.

9. Стрельніков В. Ю. Менеджмент якості підготовки магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14–15 трав. 2015 р.). – Полтава: ПУЕТ, 2015. С. 194-197.

10. Стрельніков В. Ю. Проектування професійно-орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки. Монографія. Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2006. 375 с.

11. Стрельніков В. Ю. Розвиток управлінської культури майбутніх менеджерів в умовах магістратури. *Імідж сучасного педагога*. 2018. № 5 (182). С. 21–24.

12. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Shapovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349-351.